

Επικοινωνία:

κ. Βασίλης Κωνσταντινίδης /
Υπεύθυνος Γραφείου

Σύλλογος Εγγεγραμμένων
Λογοπαθολόγων (ΣΥΕΛ)

Τ.Θ. 28656, 2081 Λευκωσία

Τηλ.: 22660611, Κινητό 99377080

Φαξ: 22661774

Email: info@speechtherapy.org.cy

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ο Σημαντικός Ρόλος του Λογοπαθολόγου στην Αντιμετώπιση Προβλημάτων Δυσφαγίας στους Ασθενείς που Νοσηλεύονται με COVID-19

Λευκωσία, 17 Μαΐου 2021

Εισαγωγή

Η χώρα μας ολοκληρώνει το τρίτο κύμα της πανδημίας καθώς εντατικοποιείται η προσπάθεια για εμβολιασμούς με στόχο την αναχαίτηση της πανδημίας και τη μείωση των σοβαρών περιστατικών με τη νόσο COVID-19. Η εμπειρία των τελευταίων 15 μηνών, τεκμηριώνει πως η θεραπεία των ασθενών με COVID-19 απαιτεί διεπιστημονική προσέγγιση. Μέσα σε αυτό το απαιτητικό και πρωτοφανές περιβάλλον που αντιμετωπίζουν τα νοσοκομεία, ο ρόλος του λογοπαθολόγου στη διαχείριση ασθενών με COVID-19 στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας (ΓΝΛ) αποτελεί μέρος της δυναμικής που έχει δημιουργηθεί τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Κατάποση και COVID-19

Ο ιός Sars-Cov-2, που προκαλεί τη νόσο COVID-19, επηρεάζει κυρίως το αναπνευστικό σύστημα και οι ασθενείς που νοσούν βαριά κινδυνεύουν να αναπτύξουν προβλήματα δυσφαγίας. Η δυσφαγία μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές ιατρικές συνέπειες, όπως αφυδάτωση, υποσιτισμό, εισρόφηση (είσοδο τροφής, εμεσμάτων, σάλινων ή άλλων υγρών στους βρόγχους και πνεύμονες) και πνευμονία.

Η σχέση μεταξύ COVID-19 και δυσφαγίας διαφάνηκε στα αρχικά στάδια της πανδημίας όταν νοσηλεύτηκαν οι πρώτοι ασθενείς στο ΓΝΛ. Καθώς το αναπνευστικό σύστημα συντονίζεται στενά με το σύστημα κατάποσης, εάν ένας ασθενής παρουσιάσει σημαντικές αναπνευστικές επιπλοκές, τότε κινδυνεύει να αναπτύξει δυσφαγία.

Έχει, επίσης, πλέον διαφανεί ότι ασθενείς με COVID-19 με παρατεταμένες περιόδους μηχανικής υποστήριξης αναπνοής (με αναπνευστήρα), από μόνο του μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της πιθανότητας για δυσφαγία, κάτι το οποίο πιέζει σημαντικά τις συνθήκες στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ). Η δυσφαγία, εάν δεν

αντιμετωπιστεί, μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω επιπλοκές, με πιθανότητα αύξησης της διάρκειας παραμονής του ασθενούς στη ΜΕΘ καθώς και υψηλότερο ποσοστό θνησιμότητας.

Αξιολόγηση και Διαχείριση ασθενών με COVID-19

Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων διαχείρισης της τροφής και η διαδικασία κατάποσης κατακτιέται κατά τους πρώτους μήνες της ανθρώπινης ζωής. Όπως πολλές άλλες λειτουργίες, υπάρχει η έμφυτη αντανakλαστική ικανότητα που μαζί με την εμπειρία και την ανάπτυξη νευρομυϊκών δεξιοτήτων βοηθούν το παιδί να μπορέσει να διαχειριστεί διαφορετικού τύπου τροφές.

Η δυσφαγία, ή γενικώς δυσκολίες κατάποσης, είναι συχνά ο πρωταρχικός λόγος για την παραπομπή Λογοπαθολόγου για αξιολόγηση ασθενών στη ΜΕΘ. Λόγω της σύνδεσης μεταξύ δυσφαγίας και πνευμονίας, ο λογοπαθολόγος καλείται για την αξιολόγηση του μηχανισμού κατάποσης, τη διάγνωση της δυσφαγίας και την εφαρμογή των κατάλληλων παρεμβατικών προγραμμάτων. Στην περίπτωση των ασθενών με COVID-19 το αναπνευστικό σύστημα είναι ήδη βεβαρημένο λόγω της νόσου.

Άτομα με COVID-19 με προϋπάρχουσες νόσους όπως χρόνια βρογχίτιδα, χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, υπέρβαροι, και άτομα με καταστολή του ανοσοποιητικού συστήματος, βρίσκονται σε ιδιαίτερο κίνδυνο για περαιτέρω επιπλοκές. Για ασθενείς που χρειάζονται τραχειοστομία και στήριξη αναπνοής με μηχανικό αναπνευστήρα, τόσο η κινητική όσο και η αισθητηριακή λαρυγγική λειτουργία μπορούν να αλλάξουν μετά από διασωλήνωση και η διακοπή του φυσιολογικού συγχρονισμού κατάποσης αναπνοής μπορεί να επηρεάσει τον χρόνο κατάποσης, οδηγώντας σε αυξημένο κίνδυνο προβλημάτων αναπνοής.

Η διαδικασία αξιολόγησης από επαγγελματία λογοπαθολόγο με εξειδίκευση στα θέματα κατάποσης αποτελείται από δύο σκέλη.

- Το πρώτο σκέλος είναι η κλινική αξιολόγηση. Μέσω τεκμηριωμένων μεθοδολογιών, ο λογοπαθολόγος εξετάζει την ανατομία και φυσιολογία των μηχανισμών κατάποσης που περιλαμβάνουν την αξιολόγηση του χρόνου κατάποσης και μη φυσιολογικής ανταπόκρισης σε τρόφιμα και ποτά, αλλά και της χρήσης προστατευτικών μηχανισμών από τον ασθενή, όπως ο βήχας.
- Το δεύτερο σκέλος είναι η χρήση τεχνολογίας και ενδοσκοπικών οργάνων για τον ακριβή εντοπισμό βλαβών, όπως fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (FEES), που εφαρμόζεται στο ΓΝΛ. Η μέθοδος εφαρμόζεται από ειδικό λογοπαθολόγο με εξειδικευμένη κατάρτιση σε συνεργασία με ωτορινολαρυγγολόγο. Το FEES παρέχει μια άμεση εικόνα του φάρυγγα και του λάρυγγα μόνο, και βοηθά στον εντοπισμό βλαβών και φυσιολογικών ανταποκρίσεων σε εκκρίσεις και δοκιμές τροφίμων, όσον αφορά τον χρόνο κατάποσης και την προστασία των αεραγωγών. Κατά την περίοδο Απριλίου 2020 και Μαρτίου 2021 έγιναν πέραν των 250 αξιολογήσεων FEES σε ασθενείς του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, αρκετές εκ των οποίων σε ασθενείς με COVID-19, τόσο εντός ΜΕΘ όσο και στους ειδικούς θαλάμους για ασθενείς με COVID-19.

Με το πέρας της αξιολόγησης γίνεται σχεδιασμός για παροχή σειράς θεραπευτικών παρεμβάσεων για τη διαχείριση των βλαβών, μέσω ασκήσεων ενίσχυσης ή στρατηγικών κατάποσης. Ομοίως, χρησιμοποιούνται τροποποιήσεις διατροφής, σε σχέση με την παρακολούθηση και εξέλιξη της κατάποσης. Ο ρόλος του λογοπαθολόγου είναι επίσης ουσιαστικός στο ευρύτερο περιβάλλον κρίσιμης φροντίδας των ασθενών με COVID-19 κατά τη διαδικασία επαναφοράς σε φυσιολογική κατάσταση για ασθενείς με τραχειοστομία και ασθενείς εξαρτώμενους σε αναπνευστήρα, επιπρόσθετα από την αποκατάσταση δυσκολιών κατάποσης και επικοινωνίας.

Σύμφωνα με την Πρόεδρο του Συλλόγου Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων Κύπρου, Δρ. Φώφη Κωνσταντινίδου, «ο ρόλος του λογοπαθολόγου στην αντιμετώπιση των προβλημάτων επικοινωνίας γνωστικής δυσλειτουργίας και κατάποσης που προκαλεί η νόσος COVID-19, είναι σύνθετος και περιλαμβάνει τόσο την οξεία όσο και την χρόνια φάση. Πέραν από τα προβλήματα δυσφαγίας, η νόσος COVID-19 προκαλεί προβλήματα φώνησης και γνωστικά ελλείματα που προκύπτουν λόγω των αναπνευστικών προβλημάτων, μείωσης της οξυγόνωσης του εγκεφάλου, μικροαγγειακών αλλαγών και εγκεφαλοπάθειας. Επιπρόσθετα, συμπτώματα μετατραυματικού στρες και η παρατεταμένη νοσηλεία, συμβάλουν στη σύνθετη κλινική εικόνα των ασθενών. Το παγκόσμιο δίκτυο λογοπαθολόγων για την αντιμετώπιση του COVID-19 (COVID-19 SLP Global Group) τονίζει πως είναι σημαντικό η κάθε χώρα να καταρτίσει σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων κατάποσης και επικοινωνίας που αντιμετωπίζουν οι ασθενείς με COVID-19 τόσο εντός όσο και εκτός των νοσοκομειακών δομών. Οι δε ασθενείς με παρατεταμένες επιπτώσεις λόγω της νόσου (long COVID) που βρίσκονται στα σπίτια τους, θα πρέπει να παρακολουθούνται σε τακτά διαστήματα για έγκαιρη αντιμετώπιση πιθανών επιπλοκών.»

Ο Ευρωπαϊκός Σύλλογος Λογοπαθολόγων ESLA (www.eslaeurope.eu) του οποίου ο Σύλλογος Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων είναι μέλος, διοργανώνει δωρεάν επιμορφωτικό σεμινάριο με θέμα τη Δυσφαγία και τη διατροφή στους ασθενείς με COVID-19 την Πέμπτη, 3 Ιουνίου και ώρα 7.00 μμ. Για περισσότερες πληροφορίες και εγγραφές στο : <https://www.eventbrite.co.uk/e/154349031107>.

Μαίρη Κωνσταντίνου - Λογοπαθολόγος

Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας

Το άρθρο δημοσιεύεται με την έγκριση του Συλλόγου Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων Κύπρου

17 Μαΐου 2021